

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
УПРАВНИ СУД
8 Уж 3494/20
08.07.2020. године
Б Е О Г Р А Д

У ИМЕ НАРОДА

Управни суд, у већу састављеном од судија: Биљане Шундерић, председника већа, Јелице Пајовић и Весне Иконић, чланова већа, са судијским помоћником Горданом Вукићевићем, као записничарем, одлучујући о жалби бирача А.А. из ..., ..., изјављеној против решења Републичке изборне комисије, 02 број: 013-889/20-2 од 02.07.2020. године, у предмету заштите изборног права, у нејавној седници већа, одржаној дана 08.07.2020. године, у 12.30 часова, донео је

П Р Е С У Д У

Жалба СЕ ОДБИЈА

О б р а з л о ж е њ е

Ожалбеним решењем, донетим у извршењу пресуде Управног суда 28 Уж 1819/20 од 29.06.2020. године, одбијен је, као неоснован, приговор бирача А.А. из ..., изјављен због повреде изборног права, неправилности у поступку избора и утврђивању резултата избора на гласању на Изборима за народне посланике Народне скупштине одржаним 21. јуна 2020. године, на бирачком месту број 25 у Градској општини Лазаревац у граду Београду.

Жалбом, поднетом преко Републичке изборне комисије, дана 06.07.2020. године у 18.15 часова, која је примљена у Управном суду дана 07.07.2020. године у 17.15 часова, жалиља је оспорила законитост ожалбеног решења из свих законских разлога и повреде легитимног очекивања бирача стеченог по основу члана 96. став 3. Закона о избору народних посланика. У жалби наводи да је побијаним решењем одбијен њен приговор и поред тога што је Републичка изборна комисија, у складу са поменутом законском одредбом, могла само да донесе деклараторно решење којим ће констатовати да је нерешавањем по приговору у року дужем од 48 сати од тренутка пријема приговора, приговор усвојен по самом закону.

По схватању жалиље, ово из разлога што се поништајем решења Републичке изборне комисије од стране суда, сматра да побијано решење није ни донето, а не постоји нити једна законска одредба која би, чак и у теорији, могла да

доведе до прекида или застоја рока за одлучивање по приговору бирача. Из тог разлога, како жалиља даље наводи, самом правноснажношћу пресуде Управног суда, стекла је, у складу са чланом 97. Закона о избору народних посланика, легитимно очекивање да је њен приговор усвојен, јер је на дан 29.06.2020. године, дан пре него што је Републичка изборна комисија поново одлучивала, у правном поретку егзистирао њен приговор од 22.06.2020. године, који се по сили закона сматра усвојеним, будући да у том моменту није постојало решење Републичке изборне комисије. Полазећи од схватања да ни суд, ни Републичка изборна комисија не могу својим правилима и тумачењима смањивати обим изборног права грађана, као што не могу стварати допунска правила у погледу прекида и застоја тока рокова, те праксе Европског суда према којој се грешке државних органа не смеју исправљати на терет појединца, чије је право да о њеном приговору буде решено у року од 48 сати, па чак и у случају да приговор није основан, а јесте, жалиља сматра да је приговор по сили закона усвојен и та се чињеница морала само констатовати без уласка у суштину. Ово тим пре што је Републичка изборна комисија, супротно изричитом ставу из пресуде Управног суда у којој је као разлог за поништај наведено да Републичка изборна комисија није утврдила чињенично стање, поново одбила да исто утврди и изврши увид у бирачки материјал, са образложењем да чланови бирачког одбора нису ставили примедбе на записник. Указујући на то да као бирач, који једино и искључиво штити своје бирачко право које не може зависити од добре воље чланова бирачког одбора, нема никакве везе са члановима бирачког одбора, те истичући да се не може претпоставити беспрекорност и непогрешивост чланова бирачког одбора, жалиља сматра да је јасно да из образложења ожалбеног решења произлази да Републичка изборна комисија сматра да она не утврђује резултате избора, као што то закон прописује, већ да резултате утврђују бирачки одбори, што је супротно закону, а што је све само по себи разлог за поништај решења. Из изнетих разлога, жалиља је предложила да суд усвоји жалбу, поништи ожалбено решење и констатује да је приговор усвојен по сили закона.

Републичка изборна комисија је жалбу бирача А.А. из ..., доставила Управном суду са списима предметаведеног поступка одлучивања по приговорима поднетим од стране жалиље, и то за предмет Управног суда Уж 3442/20, у које списе је извршен увид.

Одлучујући о поднетој жалби, у складу са одредбама члана 97. ст. 1. и 4. Закона о избору народних посланика („Службени гласник РС”, бр. 35/00...68/20), која је благовремена, допуштена и изјављена од овлашћеног лица, Управни суд је оценом навода жалбе, ожалбеног решења и списка ове изборне ствари, нашао да жалба није основана.

Из списка предмета и ожалбеног решења број 02 број: 013-889/20-2 произлази да је бирач А.А. дана 22.6.2020. године поднела Републичкој изборној комисији приговор који је заведен под бројем 02 број: 013-889/20-2. Приговором је указано на неправилности у поступку избора и утврђивању резултата избора на гласању на Изборима за народне посланике Народне скупштине одржаним 21. јуна 2020. године, на бирачком месту број 25 у Градској општини Лазаревац у граду Београду.

У приговору је указала да је на наведеном бирачком месту дошло до озбиљног пропуста у раду бирачког одбора које се одразило на повреду изборног права бирача који су подржали изборну листу „СУВЕРЕНИСТИ”, али и на неправилности у

поступку избора, које су се огледале у следећем: број гласачких листића који се физички налазе у цаку са предметног изборног места, а на којим је заокружена изборна листа „СУВЕРЕНИСТИ” је већи од броја гласова за изборну листу „СУВЕРЕНИСТИ” који су наведени у записнику са предметног изборног места; на предметном изборном месту број неискоришћених гласачких листића који се физички налазе у цаку не одговара броју неискоришћених гласачких листића који су наведени у записнику; укупан број гласачких листића (неискоришћени гласачки листићи плус сви важећи гласачки листићи и плус неважећи гласачки листићи) који се физички налазе у цаку је већи од званичног броја гласачких листића који су додељени предметном бирачком месту пре почетка тока гласања; укупан број гласачких листића у цаку на којима је заокружена изборна листа „АЛЕКСАНДАР ВУЧИЋ - ЗА НАШУ ДЕЦУ” је мањи од записником утврђеног броја гласачких листића на којима је заокружена наведена изборна листа, и број потписа бирача, који су се потписали приликом приступа на гласање, је различит од укупног броја искоришћених гласачких листића (сви важећи гласачки листићи плус сви неважећи гласачки листићи) на предметном бирачком месту. Налазећи да је бирачки одбор у тренутку сачињавања записника, записнике сачинио супротно закону на штету свих бирача, те погрешно утврдио резултате избора, а имајући у виду и да су чланови бирачког одбора прекршили правила о начину утврђивања резултата избора, то је наведеним приговором предложено да се након извршеног увида у изборни материјал, и поновног пребројавања гласачких листића са предметног бирачког места, приговор усвоји и поништи гласање за изборе за народне посланике на том бирачком месту.

Према разлозима ожалбеног решења Републичка изборна комисија је у извршењу напред наведене пресуде Управног суда, разматрајући наводе из приговора, позивајући се на члан 37. став 1. Закона о избору народних посланика, којим је прописано да бирачки одбор непосредно спроводи гласање на бирачком месту, обезбеђује правилност и тајност гласања, утврђује резултате гласања на бирачком месту и обавља друге послове одређене овим законом, констатовала следеће чињенице: да је бирачки одбор са напред наведеног бирачког места, Републичкој изборној комисији доставио уредан и потпун Записник о раду бирачког одбора на спровођењу гласања и утврђивању резултата гласања за избор народних посланика Народне скупштине, сачињен 21. јуна 2020. године; да је, увидом у достављени Записник, утврђено да је бирачки одбор, у складу са чланом 74. Закона о избору народних посланика, утврдио резултате гласања на бирачком месту и унео их у тачку 12. Записника; да су резултати гласања на бирачком месту наведени у тачки 12. Записника логичко-рачунски исправни у смислу чл. 49. до 52. Правила о раду бирачких одбора на координираном спровођењу свих избора расписаних за 21. јун 2020. године. Наведено је и да је, у складу са чланом 33. став 6. и чланом 36. став 1. Закона о избору народних посланика, Републичка изборна комисија донела решење 02 број: 013-285/20 од 05.06.2020. године, којим је утврђено да Група грађана „ДОСТА ЈЕ БИЛО – САША РАДУЛОВИЋ”, подносилац изборне листе „СУВЕРЕНИСТИ” за изборе расписане за 21. јун 2020. године, испуњава услове за одређивање представника у проширени састав Републичке изборне комисије и бирачких одбора, те је наведеним решењем подносилац изборне листе позван да најкасније до 15.06.2020. године одреди представнике у проширени састав Републичке изборне комисије и бирачких одбора.

Подносилац изборне листе „СУВЕРЕНИСТИ” је искористио наведену могућност и предложио своје представнике у проширени састав Републичке изборне

комисије и бирачких одбора, који су именовани решењем Републичке изборне комисије 02 број: 013-338/20. Увидом у Записник о раду бирачког одбора са наведеног бирачког места (тачка 136 Записника), утврђено је да ниједан члан бирачког одбора није имао примедби на поступак утврђивања резултата гласања, односно на утврђене резултате. Такође је наведено да је домаћим и страним посматрачима било омогућено праћење рада бирачких одбора. У складу са наведеним чињеницама, Републичка изборна комисија је констатовала да је бирачки одбор у свему поступио у складу са својим законским овлашћењима и обавезама, утврдио и у Записник унео резултате гласања на бирачком месту, а на које резултате примедбе није изнео ниједан члан бирачког одбора, ни у сталном ни у проширеном саставу, посматрач или бирач који је гласао на том бирачком месту.

Полазећи од изнетог, Републичка изборна комисија је закључила да нема основа за закључак да је на предметном бирачком месту учињена било каква неправилност која би била од утицаја на регуларност гласања и утврђених резултата гласања, у вези са чим је констатовано да подносилац приговора није приложила ниједан доказ којим би учинила извесним околности на које приговором указује, односно да је на предметном бирачком месту дошло до повреде законом прописане процедуре приликом утврђивања резултата гласања, у смислу члана 74. Закона о избору народних посланика. У складу са изнетим, Републичка изборна комисија је закључила да је приговор неоснован, те је одлучила као у диспозитиву ожалбеног решења.

Законом о избору народних посланика, прописано је да Републичка изборна комисија утврђује и објављује резултате избора (члан 34. тачка 14), с тим да бирачки одбор непосредно спроводи гласање на бирачком месту, обезбеђује правилност и тајност гласања, утврђује резултате гласања на бирачком месту и обавља друге послове одређене овим законом (члан 37. став 1), као и да по завршеном гласању бирачки одбор приступа утврђивању резултата гласања на бирачком месту, да бирачки одбор утврђује број неупотребљених гласачких листића и ставља их у посебан омот који печати, да на основу извода из бирачког списка, бирачки одбор утврђује укупан број бирача који су гласали, да кад се гласачка кутија отвори, после провере контролног листа, важећи гласачки листићи одвајају се од неважећих, те да бирачки одбор констатује број неважећих гласачких листића и уноси га у записник, а потом утврђује број важећих листића и број гласова за сваку изборну листу, што такође уноси у записник (члан 74. ст. 1. до 5).

Одредбама члана 75. наведеног закона, прописано је да бирачки одбор по утврђивању резултата гласања у записник о свом раду уноси број примљених гласачких листића; број неупотребљених гласачких листића; број неважећих гласачких листића; број важећих гласачких листића; број гласова датих за сваку изборну листу; број бирача према изводу из бирачког списка и број бирача који су гласали (став 1), док се у записник о раду бирачког одбора уносе и примедбе и мишљења чланова бирачког одбора, подносилаца изборних листа и заједничких представника подносилаца изборних листа, као и све друге чињенице од значаја за гласање (став 2), као и да записник о раду бирачког одбора потписују сви чланови бирачког одбора (став 3).

Одредбама члана 78. истог закона, прописано је да у року од 96 часова од затварања бирачких места, Републичка изборна комисија записнички утврђује укупан

број бирача уписаних у бирачки списак, број бирача који је гласао на бирачким местима, укупан број гласачких листића примљених на бирачким местима, укупан број неупотребљених гласачких листића, укупан број неважећих гласачких листића, укупан број важећих гласачких листића, број гласова датих за сваку изборну листу појединачно (став 1), док Републичка изборна комисија утврђује резултате избора и о томе сачињава посебан записник (став 2). Одредбама члана 96. Закона, прописано је да Републичка изборна комисија доноси решење у року од 48 часова од часа пријема приговора и доставља га подносиоцу приговора и свим подносиоцима изборних листа (став 1), стим да ако Републичка изборна комисија усвоји приговор, поништиће одлуку или радњу (став 2), те да ако Републичка изборна комисија по приговору не донесе решење у роковима предвиђеним овим законом, сматраће се да је приговор усвојен (став 3).

Чланом 55. Правила о раду бирачких одбора на координираном спровођењу свих избора расписаних за 21. јун 2020. године („Службени гласник РС”, број 77/20) прописано је да се у Записник о раду бирачког одбора уносе и евентуалне примедбе чланова и заменика чланова бирачког одбора у сталном и проширеном саставу (тачка 136 Записника).

Одредбом члана 1. Пословника Републичке изборне комисије („Службени гласник РС”, бр. 5/12 ... 16/20), прописано је да се овим пословником уређују организација, начин рада и одлучивања Републичке изборне комисије, као и друга питања од значаја за рад Комисије, док је одредбом члана 24. истог пословника прописано да у поступку по приговорима, о питањима која нису изричито уређена законом, Комисија сходно примењује одредбе Закона о општем управном поступку.

Одредбом члана 102. став 1. Закона о општем управном поступку („Службени гласник РС”, бр. 18/16 и 95/18 - аутентично тумачење), прописано је да орган утврђује чињенице и околности од значаја за поступање у управној ствари, док је одредбом члана 141. став 4. истог закона, прописано да образложење мора да буде разумљиво и да садржи кратко излагање захтева странке, чињенично стање и доказе на основу којих је оно утврђено, разлоге који су били одлучујући код оцене сваког доказа, прописе и разлоге који с обзиром на утврђено чињенично стање, упућују на одлуку из диспозитива и разлоге зашто није уважен неки захтев или предлог.

Одредбом члана 69. став 1. Закона о управним споровима („Службени гласник РС”, број 111/09), прописано је да када суд поништи акт против кога је био покренут управни спор, предмет се враћа у стање поновног решавања по жалби, односно стање поновног решавања по захтеву странке у првостепеном поступку, ако је жалба била законом искључена (стање пре него што је поништени акт донет).

Полазећи од чињеничног и правног стања ове изборне ствари, правилно је, по оцени Управног суда поступила Републичка изборна комисија, када је, након извршеног увида у Записник о раду бирачког одбора на спровођењу гласања и утврђивању резултата гласања за избор народних посланика Народне скупштине за наведено бирачко место ожалбеним решењем одбила као неоснован приговор жалиље. Ово стога што из стања у списима предмета произлази да је правилно утврђено да у Записнику о раду бирачког одбора, а поводом поступка спровођења и утврђивања резултата гласања на наведеном бирачком месту, нису констатоване примедбе на које се

приговором указује, будући да у тачки 13б Записника није наведено да је било који члан бирачког одбора у сталном и проширеном саставу имао примедбе на поступак утврђивања резултата гласања, односно на утврђене резултате, као и то да је бирачки одбор утврдио резултате гласања, који су логичко-рачунски исправни и унео их у тачку 12. Записника. По оцени Управног суда, правилна је оцена Републичке изборне комисије да нема основа за закључак да је на предметном бирачком месту учињена било каква неправилност која би била од утицаја на регуларност гласања и утврђених резултата гласања које би се одразило на повреду изборног права бирача.

Оцењујући жалбене наводе да је, сагласно члану 96. став 3. Закона о избору народних посланика, Републичка изборна комисија могла само да донесе деклараторно решење којим ће констатовати да је због нерешавања по приговору у року дужем од 48 сати од тренутка пријема приговора, приговор, чак и да није основан, усвојен по сили закона, јер је након доношења напред наведене пресуде Управног суда, жалиљин приговор и даље био у правном поретку, Управни суд указује да се, сагласно одредби члана 69. став 1. Закона о управним споровима, у случају поништаја управног акта у управном спору, поступак враћа у стање пре него што је поништени акт донет, односно у овом конкретном случају у фазу одлучивања по приговору, што не мења чињеницу да је по том приговору Републичка изборна комисија претходно одлучила у прописаном року управо решењем чију је законитост ценио суд у изборном спору.

Што се тиче жалбених навода да је жалиља правноснажношћу поменуте пресуде стекла легитимно очекивање да је њен приговор усвојен по сили закона, Управни суд указује да појам легитимног очекивања подразумева постојање основа у закону или другом општем акту, односно правном акту као што је судска одлука тј. добро установљена судска пракса, док се сопствено тумачење постојеће законске одредбе не може сматрати легитимним очекивањем. У вези са изнетим, суд констатује да жалиља није приложила ниједну одлуку суда или органа за спровођење избора која подржава њено тумачење меродавних изборних прописа.

Према оцени Управног суда, жалбени навод да Републичка изборна комисија, супротно ставу изнетом у пресуди Управног суда број 28 Уж 1819/20 од 29.06.2020. године, у чијем извршењу је донето овде ожалбено решење, није утврдила чињенично стање, такође није основан, јер је Републичка изборна комисија при доношењу ожалбеног решења отклонила битне повреде правила поступка због којих је Управни суд наведеном пресудом усвојио жалбу жалиље и поништио претходно донето решење Републичке изборне комисије. Ово стога што је ожалбено решење донето у складу са одредбама члана 102. став 1. и члана 141. став 4. Закона о општем управном поступку, будући да образложење ожалбеног решења садржи одлучујуће разлоге у погледу правног основа за оцену органа да је поднети приговор неоснован, као и наводе о утврђеном чињеничном стању на коме је заснована донета одлука.

Будући да је ожалбено решење у свему правилно и законито, Суд налази да нису испуњени услови за мериторно решавање ове изборне ствари, како је то жалиља предложила.

Код наведеног, Управни суд је применом одредбе члана 97. ст. 4. и 5. Закона о избору народних посланика и сходном применом одредбе члана 40. ст. 1. и 2.

Закона о управним споровима одлучио као у диспозитиву пресуде.

ПРЕСУЂЕНО У УПРАВНОМ СУДУ

Дана 08.07.2020. године, 12.30 часова, 8 Уж 3494/20

Записничар

Гордан Вукићевић,с.р.

Председник већа-судија

Биљана Шундерић,с.р.

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Дејан Ђурић**

ЉЛ